

Bastiaan Brink (1973), componist, pianist en schrijver

'De muzikantenvloek dwong me in iets anders mijn geluk te zoeken'

HINKE HAMER

"Pianist Keith Jarrett presteert in München, in 1981, iets wat grenst aan het onvoorstelbare. In een stuk van één uur en veertig minuten verklankt hij alle facetten van het leven. Hij brengt niet alleen de schaterlach van het levensplezier tot uitdrukking, maar ook de implosies, de momenten waarop een mens gelooft dat het nooit meer goed komt.

Op mijn achttiende hoorde ik de live uitvoering van dit concert voor het eerst op plaat. Al luisterend werd ik mij ervan bewust dat hier iets bijzonders gaande was. Jarrett zoog ter plekke een concert uit zijn duim, in ingewikkelde, intense melodieën baarde hij op haast bovennatuurlijke wijze een muzikaal kind. De opname maakte zo'n verpletterende indruk op mij, dat ik 'm sindsdien maar eens per twee jaar beluister. Vaker verdraag ik niet.

Als ik Jarrett hoor, is het of ik in een zeldzame staat van verhoogd bewustzijn raak. Als pianist beleefde ik een dergelijk moment in 2005, tijdens het spelen van 'Méandres' van Simeon ten Holt, een compositie voor vier vleugels. We speelden het stuk met het Bergen Kwartet tijdens een festival, 's avonds laat. Een van ons zette in, trager dan we gewend waren. Er ontstond zich een stuk dat ik van seconde tot seconde kan terughalen. Opvattingen speelden geen rol meer, niets was bedacht, het stuk wás er zomaar. Ik beleefde 'Méandres' alsof ik het voor het eerst speelde. Na het concert stond ik buiten met een andere pianist, we keken naar de sterrenhemel en ik zei: 'Dat we dit mochten meemaken!' We hadden een moment geproefd waarvoor een mens leeft.

Acht jaar geleden merkte ik dat het piano-spelen minder goed lukte. Als ik mijn derde vinger wilde aansturen, reageerde soms mijn vierde vinger. Het bleek het gevolg van 'focale dystonie', een neurologische aandoening waardoor mijn vingers niet meer doen wat mijn hersenen zich voornemen.

'Mijn vingers
doen niet
meer wat mijn
hersenen zich
voornemen'

De stoornis was voor mij een ramp. Piano-spelen is geen beroep, het is mijn wezen en dat werd me afgenomen. Drie jaar lang stortte ik me op mijn genezing. Maar hoe harder ik mijn best deed om ervan af te komen, hoe heviger de muzikantenvloek zich manifesteerde.

Ik besloot op wereldreis te gaan. Nu musiceren niet meer lukte, moest ik die zo geliefde momenten van verhoogd bewustzijn ergens anders in vinden. Ik had zo'n bijzondere ervaring in Mongolië, in de Gobiwoestijn. Op een koude ochtend zag ik vanaf de top van een zandduin de horizon liggen, met aan beide kanten een lila-paars bergmassief. De einder oefende een mysterieuze aantrekkingskracht op me uit en ik daalde het duin af om er door een gele rivier van zand naartoe te lopen. Onwillekeurig ging mijn geest op zoek naar sporen van menselijk ingrijpen, de leegte was aantrekkelijk en beangstigend tegelijk: ik zocht naar houvast en vond die niet. Toen ik laat in de middag omkeerde was de horizon geen fractie dichterbij gekomen. Tijd speelde geen rol meer.

Drie jaar lang had ik drooggestaan, had ik niets beleefd dat raakte aan de ervaring die ik ken van het piano-spelen of van het luisteren naar Keith Jarrett. Van mijn wereldreis kwam ik thuis met 21 van deze bijzondere momenten. Als pianist en componist was ik gewend om schoonheid te verklanken in muzieknoten. Nu dat nauwelijks meer lukte, wendde ik mij tot de taal. Mijn 21 reiservaringen vatte ik in woorden. Bij het schrijven hield ik die tegen het licht en woog ze zorgvuldig, en ik merkte, blij verrast, dat ik schoonheid niet alleen gestalte kan geven in noten, maar ook in een geschreven stuk.

Het biedt hoop: misschien ben ik niet afhankelijk van noten, maar voel ik me ook thuis bij woorden, bij taal."

Bastiaan Brink: Sporen naar de horizon. Een reis rond de wereld. Elmar; 280 blz, € 19,95